

דרשות בדי הארון

מדרשותיו של רבנו מרן רבי דב אהרון זלזניק זצוק"ל

שמיני עצרת ושמחת תורה

כל מאי דבעי שאיל ויהיב ליה

בזוהר הקדוש (ויקרא דף לב ע"א) 'ובהוא חדותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו, ומאן דיתיב עם מלכא ונטל ליה בלחודויה, כל מאי דבעי שאיל ויהיב ליה' [ובאותה שמחה לא נמצאים עם המלך, רק ישראל לבדם. ומי שיושב עם המלך ונטל אותו לבדו, כל מה שרוצה שואל, ונותן לו].

ויש להבין הרי ודאי שיש לנו הרבה בקשות, ואנו מבקשים אותם, ולא את הכל אנו מקבלים. אע"פ שאנו מקבלים הרבה טובות מהבוי"ת, ואנו מודים לו ע"ז, אבל סוף סוף יש לנו גם בקשות גדולות הכואבות לנו מאד, ואיננו מקבלים את כל מה שאנו מבקשים.

והנה יש מושג של 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים', ובגמ' בתענית (כג:) מסופר על רבי מני שהיה שכיח לפני רבי יצחק בן אלישיב, ואמר לו רבי מני שהעשירים של בית חמיו מצערים אותו, גזר עליהם רבי יצחק שיהיו עניים ונהיו עניים. שוב חזר רבי מני ואמר שעתה הם דוחקים אותו ליתן להם פרנסה, והיינו דקודם שהיו עשירים עשו לו בעיות מפני גאותם, ואח"כ שהענו היו דוחקים ומבקשים ממנו שיעזור להם. גזר ר"י בן אלישיב שיתעשרו ונתעשרו. אמר רבי מני שאין אשתו מקובלת עליו, רמר ר"י בן אלישיב מה שמה? חנה, תתייפי חנה, ונתייפת. שוב א"ל רבי מני עכשיו היא מתגדלת עלי מתוך גבהות יופיה, א"ל ר"י בן אלישיב אי הכי, תחזור חנה לשחרוריתה. וממשיכה הגמ' הנהו תרי תלמידי דהוו קמיה דר"י בן אלישיב, וביקשו ממנו שיבקש רחמים עליהם שיהיו חכמים מאוד, אמר להם - 'עמי היתה ושילחתיה' ופירש רש"י דבר זה היה בידי שכל מה שאני מבקש היו נותנים לי, ועכשיו אין תפילתי מקובלת כל כך. ע"כ דברי הגמ'.

וביאור המעשה הוא, שבאו לומר לנו דמעשי הקב"ה הכל חסד ורחמים, ואע"פ שאדם צריך לבקש רחמים לשנות את מצבו, והרבה פעמים כל תכלית המצב הקשה הוא כדי שיבקש רחמים, אבל אדם צריך להבין שמעשי הקב"ה 'אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא'. ובאמת אנו רואים כן, בתפלת הצדיקים והנביאים שמסיימים את התפלה במילים 'וה' הטוב בעיניו יעשה' (דה"י א יט), והיינו שזה רק בגדר בקשה ותחנון ולא בגדר צדיק גוזר, ומשום שאנו מבינים שהקב"ה יודע טובתינו.

ור"י בן אלישיב גזר שיהיו עניים, כי ראה את דחקו של רבי מני, אבל לא ראה את התוצאות שיהיו אם יהיו

* שיחה בכת"י משנת תשע"ו

עניים, כאשר באמת התוצאה היתה שהיה צריך לחזור בו ולגזור שיתעשרו. וכן באשתו של רבי מני לא ראה את התוצאות שאם תהיה יפה תתגאה על בעלה, ויסבול מזה. וברוב רחמיו גזר שתתייפה, ואח"כ ראה שהקב"ה ברוב רחמיו עשה אותה מכוערת, כדי שלא תתגאה, ויהיה ביניהם שלום בית.

ואחרי זה שילח ר"י בן אלישיב את הכח הזה להיות צדיק גוזר, כי יש בזה בעיות, כמו שראה שכל מעשי הקב"ה ברחמים וחסדים. [ויש להעיר הרי שני התלמידים ביקשו שיבקש רחמים, ומה שייך 'שילחתיה', הרי לכל הפחות שיתפלל עליהם. אכן כנראה שהם ביקשו שזה יהיה מכח הצדיק גוזר שיש לו, ולא סתם בקשת רחמים, ולכן השיב להם כן]

וה' הטוב בעיניו יעשה

וכיוצא בזה יש לבאר, שאנו יש לנו בקשות שהקב"ה ברוב רחמים מעכב מליתן לנו, ואנו בחוסר הבנתנו יש לנו דרישות, ונפגעים מזה שהקב"ה אינו נותן לנו. ואני יודע על אחד שרצה איזה בחור מצוין לחתן לביתו, והשתדל בזה הרבה והתפלל ובכה, ובסוף זכה בו אחר, וכאב לו הדבר מאד. ואמנם הבחור היה מוצלח עשרים שנה, והלה קינא בחמיו שזכה לקבל בחור כזה. אבל אחרי זה נתגלתה אצלו מחלת ניוון שרירים רח"ל, והיה חולה ומתדלדל שנה אחרי שנה, ואשתו צריכה לטפל בו ובניו וכל המשפחה, ומפאת מחלה זו נמנעים הצבור מלהשתדך עם צאצאיו. וכל מה שלא הצליח להשתדך עמו, היה מפני רחמי הקב"ה על בתו ועל אביה שלא תסבול. ואתה התרעמת על מדותיו של הקב"ה!?

ויש גם דברים שהם באמת טובים, אבל הם מובטחים לאדם אחר שזה חלקו, וזה אינו בשבילך, ומה התרעומת שלך על הקב"ה.

ולכן נוסח תפילתנו צריך להיות - 'וה' הטוב בעיניו יעשה', וגם כל צורת הבקשות צריכה להיות בכניעה ובבקשת מתנת חנם, ולהרגיש שמצד הדין לא מגיע לי כלום, ורק חסד אנו מבקשים. וכן להודות על הטובות הגדולים שהקב"ה עושה עמנו.

לדעת כיצד לדבר עם המלך

ובאמת יש להוסיף שאדרבה דוקא מה שאנחנו נכנעים למלכות שמים ומקבלים ומבינים שהבוי"ת כל מעשיו ומחשבותיו הם להיטיב לנו, זו ההנהגה הראויה ל'מאן דיתיב עם מלכא', וכדלהלן.

מעשה בברייסק בעסקן אחד שהקים בית חולים בשביל יהודי בריסק, וכאשר הגיע הצאר ניקולאי לברייסק, הזמין אותו עסקן את הצאר לבא לבקר בביה"ח, ונתרצה הצאר להזמנתו. העסקן הלך לבשר לרב ה"ה המהרי"ל דיסקין, שהצליח לסדר שהמלך יגיע, אמר לו הגריל"ד צריך אתה לקחת לביקורו של הצאר, אדם שיודע איך מדברים אל המלך, ואיך מתנהגים. אולם העסקן לא קיבל את הדברים, ואמר שהוא יודע הכל והוא יצליח לבדו. כאשר הגיע הצאר, ליווה אותו עסקן את הצאר, והראה לו את המחלקות המיוחדות שהקים בביה"ח בתכנון מיוחד, ולצאר היו הערות להעיר - שזה צריך להיות כך, וזה צריך להיות אחרת. אולם העסקן הסביר לצאר שמה שתכנן הוא והמהנדסים, הוא הדרך הטובה ביותר. והנה באמצע הביקור הגיעו שוטרים ולקחו את העסקן לבית הסוהר, וכל הביקור עלה על שרטון.

אנשי בריסק התפעלו מהרוח הקודש של רבם, שאמר לו לקחת בן אדם שיודע ההנהגות עם המלך. אמר להם הגריל"ד זה אינו רוה"ק, אלא הבנה פשוטה שעסקן זה עם גודל הצלחתו, אבל אינו יודע כיצד מדברים עם המלך. ואכן התברר שהטעם שהושיבו אותו בבית הסוהר, כי הצאר אמר לו כמה הערות על הבנין, וההנהגה הנכונה היא לקבל הדברים, ולומר אנו נתקן כפי דעת המלך, שזה עבדות למלך - לידע ולהודיע שהמלך הוא החכם ביותר, ושכלינו הקט אינו כלום כנגד ניקולאי. ואותו עסקן השתדל להסביר לצאר שאינו צודק, וכפי דעת העסקן היה צריך לבנות כן, ואין לשנותו, וזו היתה פגיעה בכבודו של הצאר, ולכן הושיבוהו בבית הסוהר.

והנה עתה אנו יושבים בשמחת תורה עם מלכא בלחודו'י, צריכים להבין ולקבל שהבוי"ת כל מעשיו ומחשבותיו להיטיב לנו עם כל החשבונות האמיתיים. ואנו יכולים ליפול לפני המלך ולהתחנן לו מתוך כניעה גדולה ומתוך הכרה שכל מה דעביד קוב"ה לטב עביד. ולא לבקש בשום חציפות ולא אבק דאבק של חציפות, אלא מתוך כניעה מוחלטת, זאת היא ההרגשה של 'מאן דיתיב עם מלכא' שעצם הזכות לישוב עם המלך הוא הדבר גדול ביותר.

נגילה ונשמחה בך

כל ימי הדין מסתיימים בשמחת תורה, כאשר כלל ישראל, אחרי כל המשפטים ואחרי כל התשובה - רוקד עם הקב"ה. השירים הגדולים, 'שהבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו', והבקשות הגדולות 'הוא יפתח ליבנו בתורתו וישים בליבנו אהבתו ויראתו'.

כתוב בזוהר והוא מפורסם 'מאן דיתיב עם מלכא, מאי דבעי יתיב ליה' - מי שיושב עם המלך, מה שהוא מבקש הוא נותן לו. כך היא הבחינה של שמחת תורה. כמובן שבן אדם יבקש דברים שיסתרו לכל עבודת ה' שלו, שיהיה לו הרבה כסף או דברים כאלו, הוא לאו דוקא חקבל את זה, כי הקב"ה לא נותן לבן אדם דברים שיפילו אותו. אבל אנחנו יכולים לבקש 'הוא יפתח ליבנו בתורתו וישים בליבנו אהבתו ויראתו'. ואת זה ברוך ה' כלל ישראל ביקש בשמחת תורה. הריקודים זה דרך לבקש,

דרך השמחה ודרך השירה, לבקש מהקב"ה - 'הוא יפתח ליבנו בתורתו'.

וברוך ה' הציבור היה שמח ודבק בבורא יתברך. ולמעשה, הרי לא רק שאנחנו רוקדים עם הקב"ה, אלא הקב"ה גם רוקד איתנו. כידוע המעשה שהאר"י הקדוש היה בקבר רשב"י בל"ג בעומר, והוא רקד עם איזה זקן, והצטרף לריקוד בעל ה'חרדים'. ה'חרדים' היה מפורסם בתור שמש של איזה בית כנסת בצפת, והאר"י הקדוש רקד איתו. התלמידים שראו זאת אמרו לאר"י הקדוש, שזה לא כל כך מתאים שרקדת עם שמש בית כנסת בצפת. ענה האר"י הקדוש אם רשב"י הסכים לרקוד איתו, גם לי מתאים לרקוד איתו. ובוזה נתגלה החרדים בדרגות שלו. ומה שנוגע אלינו במעשה זה, הוא שכאשר האר"י הקדוש הגיע לרקוד, גם רשב"י הגיע לרקוד איתו.

ואני לוקח את זה כמשל, [כמובן כל אחד לפי דרגתו] שכאשר אנחנו רוקדים בשמחת תורה, אנחנו רוקדים עם הקב"ה. וכמו שכתוב 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו' שואל המדרש - מי זה 'בו' 'בו' יכול להיות ביום, ויכול להיות בקדוש ברוך הוא. כשהוא אומר 'נגילה ונשמחה בך' הכוונה שאנחנו שמחים בקדוש ברוך הוא. 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו' - זה בקדוש ברוך הוא. זאת אומרת שהשמחה שלנו בשמחת תורה היא בקדוש ברוך הוא. הריקודים הם בקדוש ברוך הוא. ואז בוודאי [אם אפשר להגיד את זה] הקב"ה רוקד איתנו גם כן. אבל כמובן כל אחד לפי הדרגה שלו, אם אנחנו לא מתאימים אז לא רוקדים איתנו, וכל אחד גם מי שרוקדים איתו, זה תלוי לפי הרמה שלו.

הושע נא זרויה בין מכעיסיה

אנחנו אומרים בסדר ההושענות - 'הושע נא זרויה בין מכעיסיה' ואחרי זה אומרים 'הושע נא חבוקה ודבוקה בך'. ומפורסם השיר שגם כשאנחנו זרויה בין מכעיסיה, אנחנו אומרים אבל אנחנו חבוקה ודבוקה בך - למרות שאנחנו זרויים בין המכעיסים, אנחנו חבוקים ודבוקים בך.

אלו שמרגישים את המצב שלנו השפל, שאנחנו זרויים בין מכעיסיה, ולמרות זאת אנחנו רוקדים 'חבוקה ודבוקה בך' אז הקב"ה מגיע לרקוד איתם - 'חבוקה ודבוקה בך'. יש כאלו שהם לא מרגישים את זה בכלל, הם לא 'זרויה בין מכעיסיה', ואני לא יודע אם ההמשך גם מתאים להם. וזה מה שאנחנו צריכים להמשיך לכל השנה - את ה'חבוקה ודבוקה בך', שאנחנו חבוקים ודבוקים בקדוש ברוך הוא. ואז כל הניסיונות נופלים, כל הרדיפות נופלות, כי אנחנו דבוקים בקדוש ברוך הוא.

הרמב"ם באיגרת תימן - הייתה אז תקופה של צרות גדולות, והמוסלמים וגם הנוצרים גזרו גזירות להעביר את ישראל מן הדת - והרמב"ם כותב כך באיגרת לתימן 'ויש עלינו לשמוח במה שנסבול ונישא מן הצרות, ואבידת הממונ' - מפסידים כסף, למה? כי היו צריכים לברוח מהמקום, היו צריכים להשאיר את הדירה ואת הכספים שהיו להם, נכסים שהיו להם היו צריכים להשאיר. 'והפסד ענייננו' - אחד היה לו איזה חנות שהיה לו קליינטורה, והכל הכל נפל והוא בורח למקום אחר. אבל אומר הרמב"ם 'שכל זה לתפארת היא לנו לנגד בוראנו, וכבוד גדול, וכל מה שיפול ממנו בענין הזה הוא חשוב כקרבן כליל על גבי המזבח'. אדם יש לו ידידים ויש לו קרובים

ויש לו מכרים, כולם אוהדים שלו, ופתאום הוא בורח ומגיע למקומות חדשים, וזה משהו אחר - כל הדבר הזה זה כמו קרבן כליל ועולה.

כשאנחנו 'זרויים בין מכעיסיה' ואנחנו 'חבוקה ודבוקה בך' ומוותרים על כל הקשר עם מכעיסיה, זה הדבר שהקב"ה אוהב וזה קרבן כליל ועולה, והאדם הזה הקב"ה מקרב אותו. וזה כולנו כולנו, כל כלל ישראל, כל לומדי התורה, כאשר אנחנו נמצאים במצב של רדיפות הדת ואנחנו 'חבוקה ודבוקה בך'.

רחל מבכה על בניה כי איננו

הייתי היום בקבר רחל - רחל אמנו! הרי רחל אמנו 'קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה כי איננו' - כשרחל רואה את כלל ישראל יוצא בגלות. הקב"ה מיקם את מקום הקבורה שלה במקום היציאה של כלל ישראל לגלות, ואז היא רואה את הילדים שלה, את הצאצאים שלה, 'רחל מבכה על בניה כי איננו'.

אמרתי - רחל אמנו, אנחנו נמצאים פה מאות אלפי יהודים, אבל אנחנו אף על פי שאנחנו נמצאים פה, זה בבחינת 'כי איננו' כאשר הממשלה רודפת אותנו לקחת ילדים שלנו לצבא רחמנא ליצלן - 'כי איננו! לשם מפקחים ולקלקל את החינוך הטהור - 'כי איננו! רחל חזרי לקדוש ברוך הוא ותגידי 'קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה כי איננו'.

אף על פי שנמצאים בארץ ישראל, אבל ממשלת הרשע נלחמת נגד עם ישראל, נגד תורת ישראל, ואנחנו בבחינת 'כי איננו'. תבקשי מהקב"ה שיבטל את ממשלת הרשע והוא ימלוך עלינו.

וכמו שידוע שר' חיים שמואלביץ זצוק"ל אמר 'רחל, איך זאג דיר וויין' - אני אומר לך תבכי, הקב"ה אמר אל תבכי, אני אומר לך תבכי. מה זאת אומרת? הקב"ה מבטיח לה המשך, אבל אנחנו צריכים את ההצלה עכשיו - 'כי איננו'. אף על פי שאנחנו נמצאים פה - 'ושבו מארץ אויב' - כשארץ ישראל היא עדיין נמצאת בבחינת אויב של התורה, אויב של הישיבות, אויב של כל החרדים. הקב"ה יעזור לנו שארץ ישראל תיהפך לארץ היהודים ולא ארץ אויב.

איש טמא שפתיים אנוכי

'כי איש טמא שפתיים אנוכי, ובתוך עם טמא שפתיים אנוכי יושב' (ישעיהו ו ה) הפשט הפשוט ופשטות הגמרא כתוב כך, שהטענה הייתה למה הוא אמר על כלל ישראל 'עם טמא שפתיים'.

אבל הרמב"ם בפרקי ההצלחה אומר לא כך [אני לא יודע איך מסדרים את זה עם הגמרא], הרמב"ם אומר שישעיהו הנביא מתלונן על עצמו כי הוא איש טמא שפתיים. מה זה טמא שפתיים? ישעיהו הנביא טמא שפתיים?! אומר הרמב"ם כי ישעיהו הנביא היה לו כוח לדבר, והיה צריך לדבר יראת שמיים, הוא נביא - הוא צריך לדבר יראת שמיים. אבל מהרדיפות של אויבי התורה בזמנו הם אמרו לו - הכל אתה יכול לדבר חוץ מיראת שמיים. אתה יכול לדבר נבואות יפות, אבל יראת שמיים לא נותנים לך לדבר.

וישעיהו הנביא הולך ברחוב, 'גווי נתני למכים, ולחיי למורטים, פניי לא הסתרתי מכלימות ורוק' (ישעיהו נ ו) אומר ישעיהו, הרי ישעיהו הנביא הוא הרי נביא כזה נחמד, הוא המבשר, הוא נביא של נבואות כל כך משמחות, אבל הוא תבע דבר אחד - יראת שמיים. שילכו בצניעות, ושכולם יתנהגו כרצון ה' יתברך. ואת זה לא יכלו לשמוע אותם האנשים, המוסר שלו בער, הוא גינה את הרשע, הוא גינה אותם, ולכן הם מרטו לו את הזקן, וצעקו וירקו בפניו, והיה זמן שישעיהו פחד מהם.

וישעיהו חוזר על זה בתשובה והוא אומר 'כי איש טמא שפתיים אנוכי' לכאורה זה שב ואל תעשה - הוא לא עושה, אבל הוא קרא לזה 'טמא שפתיים' כך ישעיהו אומר, והרמב"ם אומר שישעיהו חזר בתשובה על זה, והוא אמר איש טמא שפתיים אנוכי ואני מבקש תשובה. והמלאך אומר לו 'וסר עוונך וחסטתך תכופר'. והרמב"ם מביא ראיה לפשט שלו, כי בהמשך כשהקב"ה אומר 'את מי אשלח ומי ילך לנו' אומר ישעיהו 'הנני שלחני'. זאת אומרת, כל מה שתשלח אותי אני אלך, למרות הרדיפות, למרות הכל, כל מה שתשלח אותי אני אלך - כך אומר ישעיהו הנביא.

וכתוב בהמשך (ישעיהו נ י) 'מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו' אומר רש"י מה זה 'שומע בקול עבדו'? שומע בקול הנביא. זאת אומרת, היו מעטים, אבל היה ציבור, מסתבר שהיה עשרות אלפים, אבל כנראה בצד השני היו יותר. והציבור הזה היה ציבור עצום שרצה לשמוע את קול הנביא. אבל היו בעיות, שכל מי שהלך להצטרף לשמוע את קול הנביא, היו לו רדיפות מהצד השני ומהסטרא אחרא. הסטרא אחרא רדפה אותו.

והמשך הפס' 'שומע בקול עבדו אשר הלך חשיכים ואין נוגה לו' מה הפשט? [אני חושב פשט, וזה כבר לא הפשט של רש"י] כשהיה אדם רוצה לשמוע דרשה של ישעיהו, אז לא הייתה תקשורת, והיה צריך להגיע לישעיהו לשמוע את דבר ה'. אבל הוא היה צריך להגיע בלילה בחושך, כדי שהסטרא אחרא לא ידע שהוא מתלמידיו של ישעיהו. וזה ישעיהו אומר 'מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו' שומע את קול הנביא, אבל 'אשר הלך חשיכים ואין נוגה לו, יבטח בשם השם'. ואנחנו צריכים לחזק בעצמנו את הדבר הזה, כי למרות ש'זרויה בין מכעיסיה' אנחנו חבוקים ודבוקים בך, אנחנו חבוקים ודבוקים בקדוש ברוך הוא, ושום דבר לא ירתיע אותנו מלהיות דבקים בבורא יתברך. והקב"ה יעזור לנו שנוכל לעשות רצונו יתברך. זה תפקידנו, ואנחנו צריכים להתחזק בעניין של חבוקה ודבוקה בך - בקדוש ברוך הוא.

מלחמת אברהם אבינו בע"ז

כתוב ברמב"ם (פ"א מעבודה זרה) שאברהם אבינו קיבץ אנשים והיה מדבר איתם ומסביר להם, ועל ידי שאברהם אבינו דיבר, היו אלפים ורבבות שהשתכנעו שיש בורא עולם.

כל העולם היה בבערות, היו עוסקים בפסלים ומשתחוים לפסל ומביאים לו אוכל וכל השטויות, והדבר עבד! אפילו תרח היה לו חנות פסלים, זה היה פרנסה שלו, חנות פסלים. ומכל מקום אך שזו שטות ברורה, השטות הזאת - מה אתה מביא אוכל לפסל, מה הולך פה?! והם רצו להרוג את אברהם אבינו על שהוא ניתץ את הפסלים.

כולם אמרו - פגעת בכבוד של הפסלים, מה עשית?! נורא ואיום. אפילו אמא שלו רצתה למסור אותו לנמרוד שיהרוג אותו, כזה מושחת שהוא פגע בפסל.

אבל אברהם אבינו לא פחד, והלך וקיבץ אנשים והיה מדבר איתם. והיה ציבור ענק שהצטרף עם אברהם אבינו. כמוכן שנמרוד היה לו את כל העולם, אבל האנשים החכמים הלכו אחרי אברהם אבינו. הראב"ד שואל שם על הרמב"ם, הרי היה גם את שם ועבר, למה הרמב"ם מזכיר רק את אברהם אבינו? הרי שם ועבר הייתה להם ישיבה. הראב"ד אומר שאולי אנשים היו מתחבאים משם ועבר. אז הוא לא ראה אף פעם איזה פסל בשביל לשבור אותו.

אבל לעניות דעתי, המלחמה נגד אברהם אבינו לא הייתה על זה שהוא שבר פסלים. המלחמה נגד אברהם אבינו הייתה על כך שמדבר יראת שמיים ומגלה לציבור את האמת. כל הפרנסה של נמרוד הייתה על השקר, שהוא הקרין שקר שהוא ברא את העולם וכל הסיפורים שלו. ואברהם אבינו דיבר על זה, דיבר את ההיגיון הפשוט והסביר לכולם, והציבור הבין, והיו הרבה אנשים שהלכו אחריו וזו הייתה המלחמה. שם ועבר לא הלכו לעשות פרסומת, היה להם ישיבה. וזה לא הפריע לנמרוד, שיהיה כמה אנשים יושבים ולומדים ועובדים את ה'. זה בסדר, זה לא ישפיע על הציבור. תהיה ישיבה כזאת, לא מוכרחים לסגור את הישיבה הזאת.

אבל אברהם אבינו היה מדבר. כל מקום שאברהם אבינו היה מגיע, היה הציבור מתקבץ ואברהם אבינו מסביר, והיה לו כוח שכנוע וכל מה שאברהם אבינו דיבר היה מתקבל. [כמוכן, אלו שרצו לקבל, אלו שלא רצו לקבל - לא היה מה לדבר איתם] זה היה ההבדל בין אברהם אבינו לשם ועבר. אז נמרוד לא הייתה לו מלחמה על שם ועבר, ולא הלך לזרוק אותם לשום דבר. בסדר, שיהיו כמה אנשים שיעשו את זה. אבל אברהם אבינו סיכן את המלכות של נמרוד כשהוא היה מדבר נגד, והדבר הזה הפריע מאוד.

דברים בעיניי השעה

אנחנו בזמן הזה תחת עול שלטון הרשע, כאשר הדברים נוראיים שאני לא יכול לדבר על זה, כי הדברים מסעירים אותי נורא שכל כך הרבה בחורים הלכו לצבא, ולפי החוק רק בחור שלמד תורה והוציאו אותו מהתורה נספר. בחור שכבר נשר קודם, זה לא הולך למספר, המספר הזה הוא נקי - אדם שסגר את הגמרא ופנה לסיטרא אחרא. ובאופן

עיקרי זה פוגע באחינו בני עדות המזרח. הם לא אחינו הם אנחנו! הם חושבים שיש מתירים ... אנחנו לא מפרסמים את זה - שאין מי שמתיר ללכת לצבא! אין אף אחד שמתיר את זה ללכת למקום טמא שמחטיא. והדברים מסעירים הרי כל בחור זה משפחה, הוא יקים משפחה ואני לא יודע עם מי ואיך המשפחה שלו תיראה. והדברים האלו נוראיים, ואנחנו רגועים, זה לא זרויה בין מכעיסיה, אומרים שהכל בסדר אין מה לחשוש, הכל בסדר, הם ידידים שלנו. אבל אנחנו יודעים שזה לא נכון, הם אומרים את זה בפירוש שהם רוצים לחלץ את עם ישראל...

והדבר השני שהוא גם הראשון, עקירת החינוך של הילדות הקטנות בגן. שמעתי דברים שהסעירו אותי, לגבי הצהרונים - שאנחנו לא יכולים להילחם נגדם כי זה פרנסה. אדם שולח את הילדה שלו לגננת יראת שמיים מאוד מצוינת, אבל אם יש עליה מפקחת, והמפקחת דואגת שהגננת לא תעביר לילדה את בריאת העולם של הקב"ה. הדבר הזה זה נורא ואיום!

אני פוחד להגיד, ואני לא אומר פסקים, רק אני רוצה להזכיר מעשה בירושלים, לפני 100 שנה היה בית חולים אחד, 'דאינגליש הוספיטל' [הוא נמצא עד היום סמוך לשער החדש, ליד העירייה, יש שם בניין גדול] זה היה הבית חולים היחיד, אבל זה היה בית חולים של המיסיון. וכל יהודי חולה היה צריך ללכת לשם, שם היו רופאים. ואז הייתה תקנה של הבר"ץ, שכל מי שהולך לשם לא קוברים אותו בין יהודים, נורא ואיום! כל מי שהלך לשם - היה יהודי חולה, מה יכול לעשות? הוא חולה, אם לא הוא ימות. אבל הוא הולך לשם, ושם יש מיסיונריות ויש צלבים. ויהודי ירושלים מסרו את הנפש ולא הלכו לשם. רק מעטים הלכו לשם, ואותם מעטים היו חוץ לגדר, לא קברו אותם בין יהודים חרדים, כי הם לא חרדים. כך גדולי ישראל קבעו אז, תקראו את זה בספרו של הרב בן ציון ידלר.

אני לא אומר כלום, אני לא בדרגה להגיד לכלל ישראל מה צריך לעשות, אבל אדם שבשביל פרנסה הוא שולח לצהרון שעולה לו הרבה יותר זול, וגם לוקחים את הילדה עד ארבע חמש וכו', אבל ילדה שתצא ממקום כזה שעקרו ממנה את האמונה, עקרו ממנה את האמונה! זה לא פחות מללכת ל'דאינגליש הוספיטל'.

הקב"ה יעזרנו שייתן לנו את הכוח לעמוד נגד הרשע, הקב"ה יגאלנו מהרה, כי תעביר ממשלת זדון תעביר מן הארץ, והקב"ה ימלוך עלינו, ותבא הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

עיוני חומש - מרשימות רבנו זצוק"ל

ויעל משה מערבות מואב על הר נבו ראש הפסגה. (לד, א)

פירש"י מערבות מואב אל הר נבו כמה מעלות היו ופסען משה בפסיעה אחת. וצ"ב מה נאמר בזה. ונראה דלעיל פ' האזינו (לב, מט) אמר לו הקב"ה - 'עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב כו' ומות בהר אשר אתה עולה שמה' וא"כ בעליה זו היה טמון ההמשך, ובטבעו של עולם אדם רוצה להרחיק את מיתתו, ואם היה מתעכב בהליכתו היה חי עוד זמן. וזה מה שהתורה מציינת את עבודתו של משה רבינו שכיון שנצטוו לעלות להר הרי היה בזה מצות זריזות לעשות רצון ה', ועלה להר בפסיעה אחת.

ומפורסם שהגראף פוטוצקי כשהובילוהו לשריפה בוילנא, העבירוהו ברחוב, ועבר כנגד ביתו של הגר"א, ושאל ברמז את הגר"א האם צריך לילך לאט, כדי שיחיה יותר זמן בעוה"ז, או שילך מהר בזריזות, והגאון רמז לו לילך מהר. והיינו דמצות זריזות איכא גם בזה, דמה שצוהו הקב"ה צריך לעשות בזריזות.

ובהליתו של הגאון רבי זיידיל סמיעטצקי תלמידו של מרן הגר"ז, דיבר אחד מחשובי הרבנים, ושאל דבמיתו של משה רבינו נאמר 'בעצם היום הזה' ופירש"י בהאזינו (לב, מח) שהיו ישראל אומרים אם אנו מרגישים בו אין אנו מניחין אותו, אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים, והוריד לנו את המן, והגזי לנו את השליו, והעלה לנו את הבאר, ונתן לנו את התורה, אין אנו מניחין אותו. אמר הקב"ה הריני מכניסו בחצי היום. והקשה הספדן, וכי אם יתפסו אותו בכח לא ימות בידם. והגר"ז שאל את הסובבים אותו, מה הוא שואל, ואמרו לו. והשיב הגר"ז פשוט, דהגזירה היתה שימות שם, ואם לא היה עולה להר, לא היה מת.